

Nd. **541. Frumvarp til laga** [196. mál]
um breyting á lögum nr. 53/1961, um Listasafn Íslands.

(Lagt fyrir Alþingi á 85. löggjafarþingi, 1964—65.)

1. gr.

1. gr. laganna orðist svo:
Safnið er eign íslenska ríkisins. Menntamálaráðuneytið fer með yfirstjórn þess. Menningarsjóður greiðir Listasafninu árlega a. m. k. $\frac{1}{6}$ af tekjum sínum til listaverkakaupa.

2. gr.

5. gr. orðist svo:

Mynda skal safnráð fimm manna, þannig:

Forstöðumaður safnsins á sæti í ráðinu samkvæmt stöðu sinni og er jafnframt formaður þess. Forstöðumaður getur falið safnverði að gegna störfum í safnráði í forföllum sínum.

Menntamálaráðherra skipar einn mann í ráðið og varamann hans eftir hverjar alþingiskosningar.

Íslenzkir myndlistarmenn skulu kjósa úr sínum hópi þrjá menn í safnráð til fjögurra ára í senn og jafnmarga varamenn, tvo listmálara og einn myndhöggvara. Varamenn skulu þeir vera, sem flest hljóta atkvæði næst hinum kjörnu safnráðsmönnum. Verði tala varamanna eigi fullskipuð með þeim hætti, skal kjósa á ný eins marga varamenn og á skortir fulla tölu. Forstöðumaður safnsins skal gera skrá um þá, sem kosningarrétt og kjörgengi hafa til safnráðs. Á henni skulu vera þeir myndlistarmenn, sem voru á kjörskrá við kosningu í safnráð 1961, og á lífi eru, svo og þeir, sem voru félagar í Félagi íslenzkra myndlistarmanna og Myndlistarfélaginu 1. jan. 1965, en eigi voru á kjörskrá 1961. Enn fremur skal jafnan bæta á kjörskrána þeim íslenzkum myndlistarmönnum, sem tvö af eftirtöldum atriðum eiga við um:

1. að hafa átt verk á opinberri listsýningu, innanlands eða utan, sem íslenska ríkið beitir sér fyrir eða styður,
2. að hafa a. m. k. einu sinni hlotið listamannalaun af fé því, sem Alþingi veitir árlega til listamanna og úthlutað er af sérstakri nefnd, er Alþingi kys, og
3. að verk hafi verið keypt eftir hann til Listasafns Íslands eftir að lög nr. 53/1961, um Listasafnið, tóku gildi.

Skal skráin liggja frammi í Listasafninu hæfilegan tíma, áður en kosning til safnráðs fer fram, til þess að mönnum gefist kostur á að kanna, hvort þeir eru á kjörskrá, og koma fram leiðréttingum.

Undirbúning og framkvæmd kosningar til safnráðs skal menntamálaráðherra fela kjörstjórn, er skipuð sé forstöðumanni safnsins, sem er formaður hennar, ráðuneytisstjóranum í menntamálaráðuneytinu og einum manni, tilnefndum af stjórn Bandalags íslenzkra listamanna.

Kosning til safnráðs skal vera leynileg og fara fram skriflega.

Þegar kjörstjórn er fullskipuð, skal hún láta gera kjörseðla. Kjörstjórn skal síðan senda einn kjörseðil ásamt tilheyrandi umslagi til hvers kjósanda, sem atkvæðisrétt hefur, og tilkynna honum um leið, hvenær kjörseðillinn skuli kominn í hendur hennar aftur. Kjörseðlar skulu sendir í ábyrgðarpósti milli kjósanda og kjörstjórnar.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Með frumvarpi þessu er lagt til, að 1. gr. laga um Listasafn Íslands verði breytt á þann veg, að Menningarsjóður greiði safninu árlega tiltekinn hluta af tekjum sínum ($\frac{1}{6}$) til listaverkakaupa, í stað þess að í gildandi lögum er gert ráð fyrir ákveðinni upphæð sem lágmarki (500 þús. kr.), en þegar lög in um Listasafn Íslands voru sett, voru 500 þús. kr. sem næst $\frac{1}{6}$ af árlegum tekjum Menningarsjóðs. Vegna breytilegra tekna Menningarsjóðs frá ári til árs þykir eðlilegra, að hér sé um hlutfall að ræða, en ekki fasta upphæð.

Þá miðar frumvarpið að því að breyta 5. gr. gildandi laga um Listasafn Íslands varðandi kosningar til safnráðs. Gildandi ákvæði eru þau, að íslenzkir myndlistarmenn, þeir sem eru eða hafa verið félagar í einhverju félagi myndlistarmanna,

sem starfandi er, þegar kosning fer fram, skuli kjósa úr sínum hópi 3 menn í safnráð. Þar sem atkvæðisréttur við þessa kosningu er miðaður við, að menn séu eða hafi verið félagar í einhverju félagi myndlistarmanna, þegar kosning fer fram, án nánari skilgreiningar á því, hvað telja skuli „félag myndlistarmanna“, kynni slíkt að verða til þess, að mynduð yrðu ný félög til þess eins að félagar þeirra öðlist atkvæðisrétt við kosninguna. Til þess að girða fyrir hugsanlega misnotkun á bókstaf laganna er í frumvarpi þessu gert ráð fyrir fyllri ákvæðum um, hverjir skuli hafa kosningarrétt og kjörgengi til safnráðs. Er í fyrsta lagi ákveðið í frumvarpinu, að allir þeir, sem voru á kjörskrá við kosningu í safnráð 1961 og á lífi eru, verði á kjörskrá við safnráðskosningar framvegis, svo og þeir, sem voru félagar í Félagi íslenskra myndlistarmanna og Myndlistarfélaginu 1. janúar 1965, en voru ekki á kjörskrá 1961. Enn fremur skal jafnan bæta á kjörskrána þeim íslenskum myndlistarmönnum, sem tvö af eftirtöldum atriðum eiga við um:

1. hafi átt verk á opinberri listsýningu, innanlands eða utan, sem íslenska ríkið beitir sér fyrir eða styður,
2. hafi að minnsta kosti einu sinni hlotað listamannalaun af fé því, sem Alþingi veitir árlega til listamanna og úthlutað er af sérstakri nefnd, er Alþingi kýs, og
3. að verk hafi verið keypt eftir listamanninn til Listasafns Íslands eftir að lög nr. 53/1961 um Listasafn Íslands tóku gildi.

Með þessum ákvæðum er kveðið skýrt á um, hverjir skuli hafa kosningarrétt og kjörgengi til safnráðs Listasafns Íslands við þær kosningar, sem fram eiga að fara á þessu ári og framvegis. Lagabreytingin tryggir öllum þeim, sem voru félagar í Félagi íslenskra myndlistarmanna og Myndlistarfélaginu 1. janúar 1965, kjörgengi og kosningarrétt til safnráðs, svo og þeim, sem uppfylla einhver tvö af þeim þremur skilyrðum, er talin voru hér að framan.

Frumvarp þetta er flutt að höfðu samráði við safnráð Listasafns Íslands og forvígismenn beggja þeirra félaga myndlistarmanna, sem nú starfa.